

ENDES MIHÁLY

**A rezgőnyár /*Populus tremula L.*/ cőno- ökológiai viszonyairól a  
Rakaca-patakvidéken**

A szóban forgó faj síkságtól a hegyvidékig elterjedt Magyarországon, azonban az utóbbi régióban gyakoribb és száraz, valamint üde, laza talajú élőhelyeken, illetőleg erdőtársulásokban egyaránt megtalálható, nem egyben konszociáció alkotóként. Változata a *var villosa*, s talán két ökotípusa van, hegyvidéki és ártéri (SOÓ, 1970). A magasabb fekvésű helyeken inkább a *teremula*, alföldön a *villosa* alak jellemző (BARTHA - MÁTYÁS, 1995).

A Rakaca-patakvidéken, a vizsgálópontok kereken felében találunk (2., 3., 4., 5., 6., 15., 18., 20., 21.), de jelen van a szomszédos alacsony rőghegységek és dombok xero-mezofil tölgyeseiben is, elegendesen, méginkább kis, néhány példányból álló csoportok formájában. Valószínűleg innen jut le gravitációs úton, a rétegforrások vezetésével, valamint a lejtők felszíni csapadékmozgásával, s anemochor módon és alkot, olykor tiszta állományokat, másutt, gyakrabban kevertben, vagy foltokban látjuk a kötött, réti, üde talajú rekettysű fűzlápokban /*Calamagrosti-Salicetum cinereae*/ és puhafaligetekben /*Salicetum albae-fragilis*/. Az utóbb említett, errefelé csak időnként vizes aljú társulásban játszott szerepe, sőt jelenléte sem volt ismeretes a hazai szakirodalomban (BORHIDI-SÁNTA, 1999, SOÓ, 1964-1980).

Vidékünkön azonban jellegzetesnek és egyelőre lokális jelenségnek, s itt is konszociáció alkotóként tekinthető, ugyanakkor több *Leccinum* gombafaj egyedüli lelőhelye. Bár területünkön a két (száraz és zárt, illetőleg nedves és nyiltabb) biotóptípus számos helyen egymással közvetlenül határos, a *villosa* változat eddig nem került elő (megjegyzendő: a varietas térben nem izolálódik), s valamiféle ökotípusok - amelyek fogalma kimeríti az alfaj fogalmát (SOÓ, 1964) - ilyen közeli egymás melletti megléte sem látszik bizonyítottnak a Rakaca-patakvidéken. Említésre méltó az a tény is, hogy idősebb állományok, avagy csupán egyes példányok sem találhatók a környéken, miután azokat tűzifaként kivágják.

**IRODALOM**

- BARTHA, D., MÁTYÁS, CS. 1995. Erdei fa- és cserjefajok előfordulása Magyarországon, 233 pp. Sopron
- BORHIDI, A., SÁNTA, A. 1999. Vörös Könyv Magyarország növény társulásairól, I-II.: 362+404 pp. TermészetBÚVÁR, Budapest
- SOÓ, R. 1964-1980 A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve, I., II., V.: változó oldalszámmal, Akadémiai, Budapest